

УДК 378.147.016:811.111'342.3]:004.738.1

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДОПОМІЖНИХ ЗАСОБІВ ВЕБ-САЙТІВ ДЛЯ КРАЩОГО РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ ПІД ЧАС АУДІОВАННЯ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ОНЛАЙН

Т. В. Зубенко

*м. Миколаїв, Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
zubenko47@gmail.com*

У статті розглянуто та проаналізовано найуживаніші дослідження Інтернет ресурси для навчання аудіювання англійської мови та характеризується доцільність використання допоміжних засобів текстового формату (стенограми, субтитри / підписи, глосарії, онлайнні словники, граматичні пояснення, культурологічні пояснення, відгуки) під час виникнення проблем з розумінням тексту, а також з метою досягнення дидактичних цілей уроку. Результати дослідження допоможуть викладачам розібратися на що потрібно у першу чергу звертати увагу вибираючи той чи інший ресурс, дослідити як студенти використовують допоміжні засоби веб-сайтів, які з них є найбільш корисними та найбільш вживаними, які Інтернет ресурси можна використовувати для колаборативного навчання. В роботі зроблено огляд зарубіжних досліджень з цієї тематики.

Ключові слова: аудіювання; інформаційні технології; навчання англійської мови онлайн; Інтернет-інструменти; ресурси; програмне забезпечення.

Вступ. Важливу роль у навчанні іноземної мови відіграють навички та вміння аудіювання. На думку вчених, існує пряма залежність між думками співрозмовників та процесом аудіювання, який може вплинути на інтерпретацію інформації [14]. Вважається також, що вміння аудіювання є високо інтегрованими і впливають на формування навичок та вмінь інших видів мовленнєвої діяльності. Проте, студенти часто нехтують аудіюванням пояснюючи це відсутністю середовища для спілкування й можливості сприйняття мовлення на слух, оскільки вони живуть в країні, де англійська чи інша іноземна мови не є основними. Зарадити цьому можна створивши іншомовне комунікативне середовище за допомогою Інтернету та нових інформаційно комунікаційних технологій [2].

Г. Д. Оккі та Р. Френч [12] зазначають, що аудіювання є важливим способом отримання доступу до інформації в сучасному світі. Інтернет приносить світові новини, інформацію та розваги, використовуючи усне мовлення. Веб-сайти, які пропонують Інтернет ресурси та інструменти для удосконалення навичок аудіювання є важливим джерелом аутентичних текстів, діалогів, віршів, пісень, особливо в контексті навчання онлайн. Оскільки мультимедійне середовище забезпечує звуковий, візуальний та аудіовізуальний канали їх сприйняття, то допоміжні засоби, доступні на веб-сайтах, можуть бути звукової, візуальної та аудіо-візуальної форми. Однак, опції допомоги, що часто зустрічаються на веб-сайтах прослуховування англійською мовою, є зазвичай текстовими: у формі стенограми, субтитрів, підписів, глосаріїв, онлайнних словників, граматичних пояснень, культурологічних пояснень, відгуків, тощо. Вони полегшують розуміння аудіо текстів і сприяють кращому їх засвоєнню. Проте, вченим остаточно невідомо як студенти використовують текстову допомогу та як різні допоміжні засоби впливають на вивчення англійської мови взагалі та на розуміння прослуханого матеріалу зокрема. Дослідження науковців з цих питань не дають чіткої однозначної відповіді. Згідно з дослідженнями Н. Гарретт [6], студенти часто ігнорують наявність допоміжних засобів веб-сайтів і не використовують ці функції підтримки навіть коли вони безсумнівно потребують їх. Нечасте їх використання під час прослуховування було зареєстровано і вченою Ф. М. Івоне, але їй не були відомі причини цього ігнорування [11].

Мета, завдання. Ґрунтуючись на попередніх дослідженнях науковців метою цієї роботи є дослідити використання різноманітних типів допоміжних засобів текстового формату (стенограми, субтитри / підписи, глосарії, онлайнні словники, граматичні пояснення, культурологічні пояснення, відгуки, тощо), що існують на 13 веб-сайтах, їх вплив на розуміння англійських текстів під час аудіювання. **Метою статті** є висвітлення найуживаніших Інтернет ресурсів для навчання аудіювання англійської мови та обґрунтування доцільності використання допоміжних засобів текстового формату в досягненні дидактичних цілей уроку.

Аналіз досліджень і публікацій. О.А. Волкова [16] досліджувала критерії відбору аудіо і відео матеріалів. Вчена зауважує, що вони визначаються потребами студентів, програмою навчання англійської мови та якістю матеріалів, а використання екстенсивного та інтенсивного аудіювання, впровадження послідовної серії аудіо та відео уроків допоможуть реалізувати технології змішаного навчання [16].

К. М. Гавриленко [7] підкреслює нерозривність взаємозв'язку між соціокультурною складовою та практичним навчанням під час роботи з автентичними аудіо матеріалами у процесі аудіювання. Н.В. Кардашова [3] надає характеристику дидактичних можливостей подкастів, розглядає питання їх класифікації та надає зразки роботи з ними. Дослідниця також аналізує механізми аудіювання і виділяє рівні розуміння аудіо повідомлення. Л.В. Шевкопляс [5] уточнює параметри автентичності для добору англійських аудіо текстів та розглядає проблему тривалості їх звучання для студентів першого курсу – майбутніх учителів. Я.А. Крапчатова [4] досліджує само- і взаємоконтроль рівня сформованості англійської компетенції в аудіюванні у майбутніх філологів.

Ф.М. Івоне [11] стверджує, що використання допоміжних засобів в Інтернет ресурсах має свої переваги та недоліки. П. Хуббард [9] і М. Рост [13] вважають, що вони можуть покращити сприйняття інформації і зробити її більш зрозумілою. М. Грурович і В. Хегелхеймер [8] дотримуються думки, що допоміжні опції допомагають студентам коли виникають проблеми з аудіюванням і розумінням почутого. Однак, використання допоміжних засобів може переривати процес розуміння і усвідомлення, оскільки студенти змушені відволікатись і зосереджувати свою увагу на формі тексту замість змісту [9]. Тому науковці [10; 15] вважають, що студентам недоцільно користуватися текстовими допоміжними засобами під час процесу аудіювання і перед ним, коли вони намагаються прогнозувати зміст тексту і виконувати вправи з цією метою.

Досліджуючи використання субтитрів та стенограм для розуміння прослуханого тексту М. Грурович і В. Хегелхеймер [8] виявили, що слухачі частіше і тривалий час користувалися субтитрами, ніж стенограмами і ніхто не використовував доступні словники. Крім того слухачі нечасто зверталися до допоміжних засобів навіть якщо виникали проблеми у розумінні почутого. Але, не зважаючи на це, дослідники наголошують на необхідності заохочувати студентів використовувати доступні допоміжні засоби під час аудіювання онлайн. Л. Вандергріфт [15] у своєму дослідженні висуває думку, що засоби допомоги мають бути вбудовані в структуру веб-сайту, а студентів необхідно навчати користуватися цими допоміжними функціями.

Виклад основного матеріалу. У своїй оглядовій статті ми керувалися роботами вченої Ф. М. Івоне [11], яка досліджувала наявність текстової допомоги на 15 веб-сайтах, якими користувалися її студенти, та яким чином вони використовують ці допоміжні функції під час вивчення англійської мови онлайн. Нею було встановлено, що на досліджуваних веб-сайтах використовується сім видів текстової допомоги до аудіо і відео матеріалів (стенограми, субтитри, глосарії, онлайн словники, граматичні пояснення, культурологічні пояснення, зворотний зв'язок). У процентному відношенні показники наявності допоміжних функцій веб-сайтів мають такий вигляд: стенограми – 100%, зворотний зв'язок – 90,9%, глосарії – 45,5%, культурологічні пояснення – 36,4%, субтитри – 18,2%, онлайн словники – 27,3%, граматичні пояснення – 9,09%. Найчастіше студенти використовували стенограми, якими можна було швидко скористатися за вимогою, натиснувши на вкладку браузера, та зворотний зв'язок, який показував правильні відповіді у завданнях до тексту. Останні опції допомоги використовувалися вибірково при виконанні післятекстових вправ та для вивчення незнайомих слів, які були виписані в глосарії. Проте, вчена застерігає, що використання стенограм повинно бути контрольованим, щоб запобігти читанню під час аудіювання, що може звести ефективність цього процесу до мінімуму. Вона наголошує, що **доступність** текстової допомоги у веб-середовищі є центральною характеристикою, оскільки вона дає можливість контролювати, як і коли учням користуватися цими функціями відповідно до їхніх потреб та інтересів. Ми погоджуємося з висновками вченої Ф.М. Івоне, оскільки наш практичний досвід, спостереження і бесіда зі студентами з про дотримання ними інструкцій щодо прослуховування текстів вдома і користування допоміжними засобами, підтвердили, що студенти намагаються робити те, що їм зручніше, і, що вони зазвичай роблять у повсякденному житті у контексті вивчення мови. Опитування студентів показало, що вибір засобу допомоги залежить від рівня знань кожного студента окремо, тому викладачам слід частіше задавати завдання з прослуховування аудіо і відео матеріалів для самостійної роботи вдома. Адже, тільки вдома вони зможуть скористатися всіма засобами допомоги, які пропонує веб-сайт, прослухати текст необхідну кількість разів, знявши психологічну напругу, тому і ефективність такого виду мовленнєвої діяльності буде значно більша.

Описуючи веб-сайти, ми ставили собі за мету допомогти викладачам розібратися на що потрібно у першу чергу звертати увагу вибираючи той чи інший ресурс, адже їх існує дуже багато і кількість їх швидко зростає. Наприклад, «ESL Lab» (<http://www.esl-lab.com/>) – це Інтернет-сайт, який надає безкоштовні матеріали для прослуховування. У розділі “General Listening Quizzes” можна побачити, що матеріали класифікуються за рівнем складності, тому їх можна використовувати у групах з різним рівнем знань. Перед прослуховуванням пропонується обговорити дискусійні питання з теми, що розглядається у тексті для аудіювання. Надаються вправи для виконання під час прослуховування. Перевагою таких вправ є те, що вони автоматично перевіряються і оцінюються, і студенти можуть отримати негайний зворотний

зв'язок, а це означає, що їх можна використати як домашнє або позакласнє завдання. Авторами пропонується також стенограма аудіо файлу, яку студенти можуть використати під час першого або другого прослуховування. У вправах після аудіювання пропонується вивчення лексики, граматичного матеріалу, дискусійні запитання та завдання з дослідження теми в Інтернеті з метою розвитку критичного мислення.

Веб-сайт “Many Things” (www.manythings.org/) пропонує вікторини, кросворди, головоломки, прислів'я, сленгові вирази, анаграми, генератор випадкових речень та інші засоби вивчення мови, пов'язані з комп'ютером. Цей сайт особливо корисний, оскільки забезпечує аудіо файли з різними акцентами англійської вимови, стенограмами до аудіо текстів та відеороликами до них з субтитрами. Студенти можуть задіяти різні канали сприйняття для кращого запам'ятовування лексики і змісту. Крім того, швидкість озвучування можна корегувати від 75% до 200% від швидкості звичайної розмовної мови.

Веб-сайт “TED-Ed” (<https://ed.ted.com/featured/MmcBZPTg>) добре відомий цікавими розповідями талановитих людей про їхні життєві пригоди, успіхи і досягнення. Тут розміщено безліч відеоматеріалів з різних тем, які можна використати як для аудіювання так і для інших видів мовленнєвої діяльності. Сайт забезпечує відео субтитрами, вправами зі зворотним зв'язком, завданнями на критичне мислення, на пошук додаткової інформації, обговорення змісту та відповідає на запитання чому інформація з відео є корисною для людей. Мета сайту – розповсюджувати ідеї креативних вчителів та студентів по всьому світу, оскільки сайт забезпечує їх можливість створювати на своїх сторінках власні інтерактивні уроки.

Музика – це чудовий спосіб вивчати англійську мову за межами аудиторії. Більшість студентів полюбують слухати англійські пісні у виконанні популярних міжнародних виконавців або місцевих знаменитостей. Отже їх природню зацікавленість можна використати для розвитку навичок аудіювання. Для досягнення цієї мети добре підходить веб-сайт *YouTube*, на якому розміщено безліч пісень і, який пропонує різні варіанти засобів допомоги: відеоролик з одночасною демонстрацією тексту пісні, що полегшує розуміння почутого; текст пісні у супроводі мелодії, що дозволяє студентам озвучувати і відтворювати слова пісні, тренуючись у промовлянні, список слів з перекладом і граматичними поясненнями, музичні відео уроки, тощо. Такі види діяльності підвищують мотивацію до аудіювання, оскільки, задовольняють потреби студентів у прослуховуванні улюбленої пісні багаторазово з одночасним вивченням її змісту.

Якщо студенти мають доступ до смартфонів, що працюють на пристроях iOS або Android, тексти пісень можна знайти за допомогою безкоштовної програми “Soundhound” (www.soundhound.com/soundhound). Цей додаток розпізнає пісні за звучанням і знаходить їх тексти в Інтернеті. Все, що потрібно зробити – це відкрити додаток, торкнутися необхідної позначки, піднести смартфон до динаміка, що відтворює пісню, і додаток відразу відобразить її текст. Найбільшою перевагою програми “Soundhound” є те, що не обов'язково знати назву пісні або ім'я виконавця, щоб знайти її текст. Тому студенти, які мають доступ до *YouTube* або *Soundhound*, можуть практикувати навички аудіювання пісень автономно, багаторазово, з зоровою опорою та у приємний спосіб. Ця технологія знаходження тексту за звучанням перетворює навчання у гру і значно підвищує мотивацію, що є рушійною силою у вивченні англійської мови.

Допоможе в роботі з відео в Інтернеті безкоштовний веб-сайт “Videonot.es” (www.videonot.es). Цей веб-сайт можна підключити до додатку *GoogleDrive*, куди студент завантажить відео ролик, та відтворити його так само, як і в *YouTube*. Це надає можливість контролювати швидкість відтворення відео – уповільнювати його чи прискорювати в залежності від потреб користувача. Більш унікальним аспектом цього інтерфейсу є те, що під час перегляду студенти можуть записувати лексику у створеному *Google* документі, ставити запитання, робити нотатки стосовно змісту, які автоматично синхронізуються з відео, та ділитися ними зі своїми друзями. Таким чином, якщо поставити курсор на певний рядок у нотатку, то на відео буде відображатися та його частина, під час відтворення якої і був створений запис. Ця технологія дозволяє підходити до навчання творчо і, що саме головне, організувати інтерактивне колаборативне навчання, яке передбачає навчання у групі, взаємне залучення учасників до взаємодії за допомогою координованих зусиль для розв'язання спільного завдання, розвитку соціальних навичок, взаємодії, навичок обробки інформації і відповідальності.

Begin English (<http://begin-english.ru/>) – Інтернет ресурс, який пропонує більше 100 подкастів та діалогів, що спрямовані на удосконалення аудитивних та лексичних навичок, надає докладне пояснення всіх ключових фраз і виразів зрозумілою англійською мовою. Ресурс має допоміжні функції текстового формату (стенограми, пояснення, тощо), які можна використати під час прослуховування. Крім того, за вимогою надається функція перекладу кожного слова окремо, якщо на нього навести курсор і натиснути ліву кнопку комп'ютерної миші.

Puzzle English (<https://puzzle-english.com/>) – цей Інтернет ресурс пропонує 10624 пісні для аудіювання. Слухач може вибрати пісні з одночасною демонстрацією тексту для звукового відтворення, перекладом. Всі пісні класифіковані за складністю, жанром, роком видання та акцентом (британський, американський, австралійський). Веб ресурс пропонує також подкасти, які щодня поповнюються, діалоги з носіями англійської мови, а також спеціальні подкасти, що мають докладний англійський текст і переклад, що синхронізовані зі звуковою доріжкою. Текст читається дуже розбірливо, у повільному темпі. Всі подкасти також класифіковані за складністю, акцентом та 10 категоріями.

English Central (www.englishcentral.com) – Інтернет ресурс, який пропонує більше 10 000 сучасних відео історій, створених для удосконалення лексичних навичок, аудіювання, говоріння, поліпшення вимови за допомогою веселого і ефективного способу. Відеоролики класифікуються відповідно за рівнем складності та темами, пропонуються лексичні словники для самостійного опрацювання з озвучуванням окремих слів та звуків, а вбудовані інструменти відстеження можуть контролювати процес прогресу. Ресурс має допоміжні функції текстового формату у вигляді субтитрів, тлумачень та граматичних пояснень. Після перегляду відео студенти можуть практикуватись у говорінні – відтворенні прослуханого тексту, робити звукозаписи своєї вимови. Ресурс має вбудований інструмент оцінювання, який називається “intellisoach”, він надає студентам відгуки про їх вимову.

Voki (www.voki.com) – це інструмент для створення «розмовляючого» персонажу, за допомогою якого викладач може самостійно озвучувати необхідні тексти і пропонувати студентам для прослуховування, презентувати проекти або давати завдання, коментарі до виконаної роботи та її оцінювання. Студенти можуть самостійно створювати свої «розмовляючі персонажі» для різноманітних проектів, використовуючи власний голос і вибравши аватар із сотень запропонованих героїв мультфільмів, тварин, історичних діячів та світових лідерів. Перевагами цього Інтернет ресурсу є підвищення мотивації студентів в навчанні іноземних мов, адже ресурс пропонує для вивчення більше 25 мов, він відмінно підходить для створення презентацій, розвитку навичок аудіювання, говоріння, залучення студентів з особливими потребами, має мобільний додаток. Цей інтерактивний ресурс не має допоміжних функцій текстового формату, які можна використати під час прослуховування, проте під час самостійного створення проекту студент мусить «вмонтувати» в програмне забезпечення графічний або звуковий текст, який буде озвучено вибраним персонажем, і, який студент мусить підготувати заздалегідь. Користування цим інструментом потребує попереднього короткого тренування [1].

Blabberize (<http://blabberize.com>) – інтерактивний інструмент, який перетворює завантажені в Інтернет фото у відео ролики, змушуючи зображених персонажів розмовляти, приводячи в рух їх риси обличчя в такт мовлення. За його допомогою можна озвучувати тексти, презентувати проекти або давати завдання, коментарі до виконаної роботи. Його функціональне використання студентами схоже до попереднього інструменту. Ресурс також не має допоміжних функцій текстового формату, які можна використати під час прослуховування, тому викладач має створити самостійно вправи для виконання перед аудіюванням (познайомити студентів з новою лексикою чи пояснити словосполучення, яке може викликати труднощі), у процесі аудіювання та після нього [1].

Xtranormal (www.xtranormal.com) дозволяє створювати мультфільми, діалоги, монологи. Це інтерактивний інструмент, що дає простір для творчості креативним викладачам та студентам в інсценуванні постанов. Ресурс не має допоміжних функцій текстового формату. Студенти під час творчого процесу повинні самостійно опрацювати вибраний ними текст перед його озвучуванням. Слід зазначити, що інтерактивні інструменти перетворюють студентів з пасивних слухачів на активних творців і авторів аудіо і відео матеріалів. Такий вид діяльності сприяє формуванню соціальних, особистісних і когнітивних навичок (навичок вирішення проблем, міркування, прийняття рішень, планування, організації).

ESLvideo.com (www.eslvideo.com) надає пісні, оповідання для аудіювання, тести та інші ресурси для студентів і викладачів, які вивчають англійську мову як іноземну. Цей сайт користується особливим попитом серед студентів оскільки на ньому можна знайти тексти улюблених пісень.

Висновки. Обираючи той чи інший ресурс для використання викладач має в першу чергу звернути увагу на наявність чи відсутність певних засобів допомоги на сторінках веб-сайту та ступінь їх доступності, вправ з розвитку усного і писемного мовлення. Результати дослідження допоможуть фахівцям створювати нові більш ефективні засоби допомоги для вивчення англійської мови, а викладачам і вчителям вони стануть в нагоді при виборі аудіо і відео матеріалів для прослуховування на заняттях і для домашнього завдання. На нашу думку, автори сайтів повинні створювати два тексти для аудіювання зі схожим лексичним наповненням: один текст з функціями допомоги для роботи вдома, а другий (без допоміжних функцій) для контролю на занятті ступеню сформованих вдома аудиторних навичок. Адже під час аудиторного прослуховування студентам зазвичай недоступні онлайнні засоби допомоги, а вдома

вони користуються всіма наявними допоміжними опціями. Тому в якості домашнього завдання студентам можна задавати прослуховувати тексти з контрольованим доступом до засобів допомоги чи пропонувати створювати самостійно подкасти, відеоролики, постанови. Такий підхід підвищуватиме мотивацію до аудіювання, розвиватиме творчу уяву, креативність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зубенко Т.В. Досвід застосування Веб 2.0 технологій в практиці підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського: Збірник наукових праць / За ред. В.Д. Будака, О.М. Пехоти. – Вип. 1(31). – Миколаїв: МДУ імені В.О. Сухомлинського, 2010.– (Серія «Педагогічні науки»). – С. 105–111.
2. Зубенко Т. В. Організаційно педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя до реалізації комунікативного підходу в навчанні іноземної мови учнів початкової школи: дис. ... канд. Пед. Наук : 13.00.04 – теорія та методика проф. освіти / Т.В. Зубенко ; Вінницький держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2009. – 254 с.
3. Кардашова Н. В. Навчання англomовного аудіювання студентів молодших курсів мовних вnz. // Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія. К. : Вид. центр КНЛУ, 2016. – Вип. 25. – С. 86–95.
4. Крпчатова Я. А. Методика організації само- і взаємо-контролю рівня сформованості англomовної компетенції в аудіюванні у майбутніх філологів : дис. канд.пед. наук : 13.00.02 / Крпчатова Ярослава Анатоліївна. – К., 2014. – 266 с.
5. Шевкопляс Л. В. Експериментальна перевірка ефективності методики формування англomовної компетенції в аудіюванні майбутніх учителів у процесі самостійної роботи /Л.В. Шевкопляс // Вісник КНЛУ. Серія : Педагогіка та психологія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – Вип. 22. – С. 191–199.
6. Garrett N. ICALL and Second Language Acquisition / N. Garrett // Intelligent Language Tutors : Theory Shaping Technology [U. M. Holland, J. D. Kaplan, M. R. Sams (Eds.)] – Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1995. – P. 345–358.
7. Gavrylenko K. M. Teaching listening comprehension at technical universities / K. M. Gavrylenko // Journal of the National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute” : Philology and Educational Studies. – 2016. – № 6. – P. 22–27.
8. Grgurović M. Help options and multimedia listening: Students’ use of subtitles and the transcript / M. Grgurović & V. Hegelheimer // Language Learning & Technology. – 2007. – Vol. 11. – № 1. – P. 45–66.
9. Hubbard P. The use and abuse of meaning technologies / P. Hubbard // Contact. – 2001. – Vol. 27. – № 2. – P. 82–86.
10. Hulstijn J. H. Connectionist models of language processing and the training of listening skills with the aid of multimedia software / J. H. Hulstijn // Computer Assisted Language Learning. – 2003. – Vol. 16. – № 5. – P. 413–425. Doi: 10.1076/call.16.5.413.29488.
11. Ivone F. M. Help options in English listening websites: how functional are they? [Electronic resource] / F. Ivone // Proceeding of The 1st International Conference on Language, Literature and Teaching (ICoLLiT). – Surakarta, Indonesia : Muhammadiyah University Press, 2017. – P. 298–308. – Retrieved from <https://publikasiilmiah.ums.ac.id/handle/11617/8650/recent-submissions?offset=20>.
12. Ockey G. J. From One to Multiple Accents on a Test of L2 Listening Comprehension / G. J. Ockey & R. French // Applied Linguistics. – 2016. – Vol. 37. – № 5. – P. 693–715.
13. Rost M. I am only trying to help: A role for interventions in teaching listening / M. Rost // Language Learning and Technology. – 2007. – № 11. – P. 102–108.
14. Sejdiu S. Are Listening Skills Best Enhanced Through the Use of Multimedia Technology / S. Sejdiu // Digital Education Review. – 2017. – № 32. – P. 60–72.
15. Vandergrift L. Second language listening : presage, process, product, and pedagogy / L. Vandergrift // Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning [Ed. E. Hinkel]. – New York : Routledge, 2011. – P. 455–471.
16. Volkova O. A. Online audio and video materials for teaching professionally oriented listening in technical universities / O. A. Volkova // Advanced Education. – 2015. – № 3. – P. 26–32.

REFERENCES

1. Zubenko, T. V. (2010). Dosvid zastosuvannia Veb 2.0 tekhnologii v praktysi pidhotovky maybutnioho vchytelia inozemnoi movy. [The experience of applying Web 2.0 technologies in the practice of foreign language prospective teachers’ training]. *Naukovyi visnyk Mykolaivckoho derzhavnoho universytetu imeni V.O. Sukhomlynskoho*. 224. Seriiia “Pedahohichni nauky”, 105–111.
2. Zubenko, T. V. (2009). *Orhanizatsiino pedahohichni umovy pidhotovky maibutnioho vchytelia do realizatsii komunikatyvnoho pidkhodu v navchanni inozemnoi movy uchniv pochatkovoii shkoly* [The organizational and pedagogical conditions of prospective teacher’s training for the realization of the communicative approach in teaching foreign languages for primary pupils]. Unpublished candidate’s thesis. Vinnytsia State Pedagogical University named after M. Kotsiubynskyi.
3. Kardashova, N. V. (2016). Navchannia anhlomovnoho audiuвання studentiv molodshykh kursiv movnykh vnz. [Junior student’s training in English listening at higher education establishments]. *Visnyk KNLU. Seriiia Pedahohika ta psykholohiia*, 25, 86–95.
4. Krapchatova Y. A. (2014). *Metodyka orhanizatsii samo i vzaiemokontrolyu rivnya sformovanosti anhlomovnoi kompetentsii v audiuванні u maibutnikh filolohiv* [the Methodological Realization of Self- and Peer Assessment of Listening Competence in English for Future Philologists]. Unpublished candidate’s thesis. Kyiv.
5. Shevkoptyas, L. V. (2013). Eksperymentalna perevirka efektyvnosti metodyky formuvannia anhlomovnoi kompetentsii v audiuванні maibutnikh uchyteliv u protsesi samostiinoi roboty. [The Experimental Testing’s Effectiveness of the Methodology of Teaching Listening Comprehension to Future Teachers in Individual Work]. *Visnyk KNLU. Seriiia: Pedahohika ta psykholohia*, 22, 191–199.
6. Garrett, N. (1995). ICALL and Second Language Acquisition. In U. M. Holland, J. D. Kaplan, M.R. Sams (Eds.), *Intelligent Language Tutors: Theory Shaping Technology* (pp. 345–358). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
7. Gavrylenko, K. M. (2016). Teaching listening comprehension at technical universities. *Journal of the National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute” : Philology and Educational Studies*, 6, 22–27. Available at <http://visnyk.fl.kpi.ua/article/view/60294>.
8. Grgurović, M., & Hegelheimer, V. (2007). Help options and multimedia listening: Students’ use of subtitles and the transcript. *Language Learning & Technology*, 11(1), 45–66.

9. Hubbard, P. (2001). The use and abuse of meaning technologies. *Contact*, 27(2), 82–86.
10. Hulstijn, J. H. (2003). Connectionist models of language processing and the training of listening skills with the aid of multimedia software. *Computer Assisted Language Learning*, 16(5), 413–425. doi: 10.1076/call.16.5.413.29488.
11. Ivone, F. M. (2017). Help options in English listening websites: how functional are they? *Proceeding of The 1st International Conference on Language, Literature and Teaching (ICoLLiT)*, (pp. 298–308). Surakarta, Indonesia: Muhammadiyah University Press. Available at <https://publikasiilmiah.ums.ac.id/handle/11617/8650/recent-submissions?offset=20>.
12. Ockey, G. J., & French, R. (2016). From One to Multiple Accents on a Test of L2 Listening Comprehension. *Applied Linguistics*, 37(5), 693–715.
13. Rost, M. (2007). I am only trying to help: A role for interventions in teaching listening *Language Learning and Technology* (Vol. 11, pp. 102–108).
14. Sejdiu, S. (2017). Are Listening Skills Best Enhanced Through the Use of Multimedia Technology *Digital Education Review*, 32, 60–72.
15. Vandergrift, L. (2011). Second Language Listening: Presage, Process, Product and Pedagogy. In E. Hinkel (Ed.), *Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning* (2nd ed., pp. 455–471). New York: Routledge.
16. Volkova, O. A. (2015). Online audio and video materials for teaching professionally oriented listening in technical universities. *Advanced Education*, 3, 26–32. Available at <http://ae.fl.kpi.ua/article/view/43886>.

T. V. Zubenko. Efficiency of web sites for better understanding while listening a text in the process of learning English online. The article analyzes the most widely used Internet resources by the author of this research for learning English listening comprehension and characterizes the advisability of using various types of textual help options (transcripts, subtitles / captions, glossaries, on-line dictionaries, grammatical explanations, cultural explanations, reviews) when problems in comprehension occur, as well as to achieve the didactic goals of the lesson. Describing the web-sites, the author has set herself the goal of helping teachers to understand what to pay attention to when choosing a particular resource, to explore how students use the help options of web-sites, which of them are the most useful and most used, what Internet resources can be used for collaborative learning. The research took the author of the abstract to the idea that the authors of the web-sites should create two texts with similar lexical content: one text with the help options for home work, and the second – without help options – to control during the class the degree of home formed listening skills. Since while listening in the classroom, help options are usually not available to students because of the lack of Internet or personal computers, and at home they can use all available help options. The paper reviews foreign research on this topic.

Key words: listening; information technology; online English learning; Internet tools; resources; software.